

2.2.2026

Hankilannevan osayleiskaavamuutos, Haapavesi Osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) palaute

Yhteenveto annetuista osallistumis- ja arviointisuunnitelmavaiheen
lausunnoista ja muistutuksista sekä vastineet

Haapaveden kaupungin **Hankilannevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan** muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä **5.6.-3.7.2023**. Kaavan nimi on muuttunut luonnosvaiheessa. **Osallistumis- ja arviointivaiheessa kaava nimi oli Hautannevan tuulivoimapuiston osayleiskaava. Nimenmuutos on tehty valmisteluvaiheessa, jolloin kaavarajausta muutettiin. Muutoksen jälkeen Hautannevan alue ei kuulunut enää kaava-alueeseen.** Nähtävillä oloaikana annettiin 17 lausuntoa. Mielenpitoja jätettiin 3 kpl.

Vuorovaikutuslomakkeeseen on koottu kuvakaappaukset lausunnoista ja mielenpitoista sekä kunnan antamat vastineet mielenpitoisiin ja lausuntoihin. Alkuperäiset, lyhentämättömät lausunnot ovat mukana kaavaan liittyvässä päätöksenteossa.

Hankilannevan OAS:sta annetut lausunnot

1. Haapavesi Ympäristöpalvelut Helmi
2. Fingrid Oyj
3. Ilmatieteen Laitos
4. Pohjois-Pohjanmaan Museo arkeologia
5. Pohjois-Pohjanmaan Museo kulttuuriperintö
6. Digita
7. Kärsämäen kunta
8. Pohjois-Pohjanmaan ELY-Keskus
9. Fintraffic
10. Telia Finland Oy
11. Elenia
12. Haapavesi Rakennusvalvonta
13. Pohde Pelastuslaitos
14. Cinia
15. Luke
16. Väylävirasto
17. Pohjois-Pohjanmaan liitto

Hankilannevan OAS:sta annetut mielenpitoet

1. Henkilö A
2. Henkilö B
3. Henkilö C

Lausunnot

1. Ympäristöpalvelut Helmi – Haapaveden kaupunki**Terveysten- ja ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto**

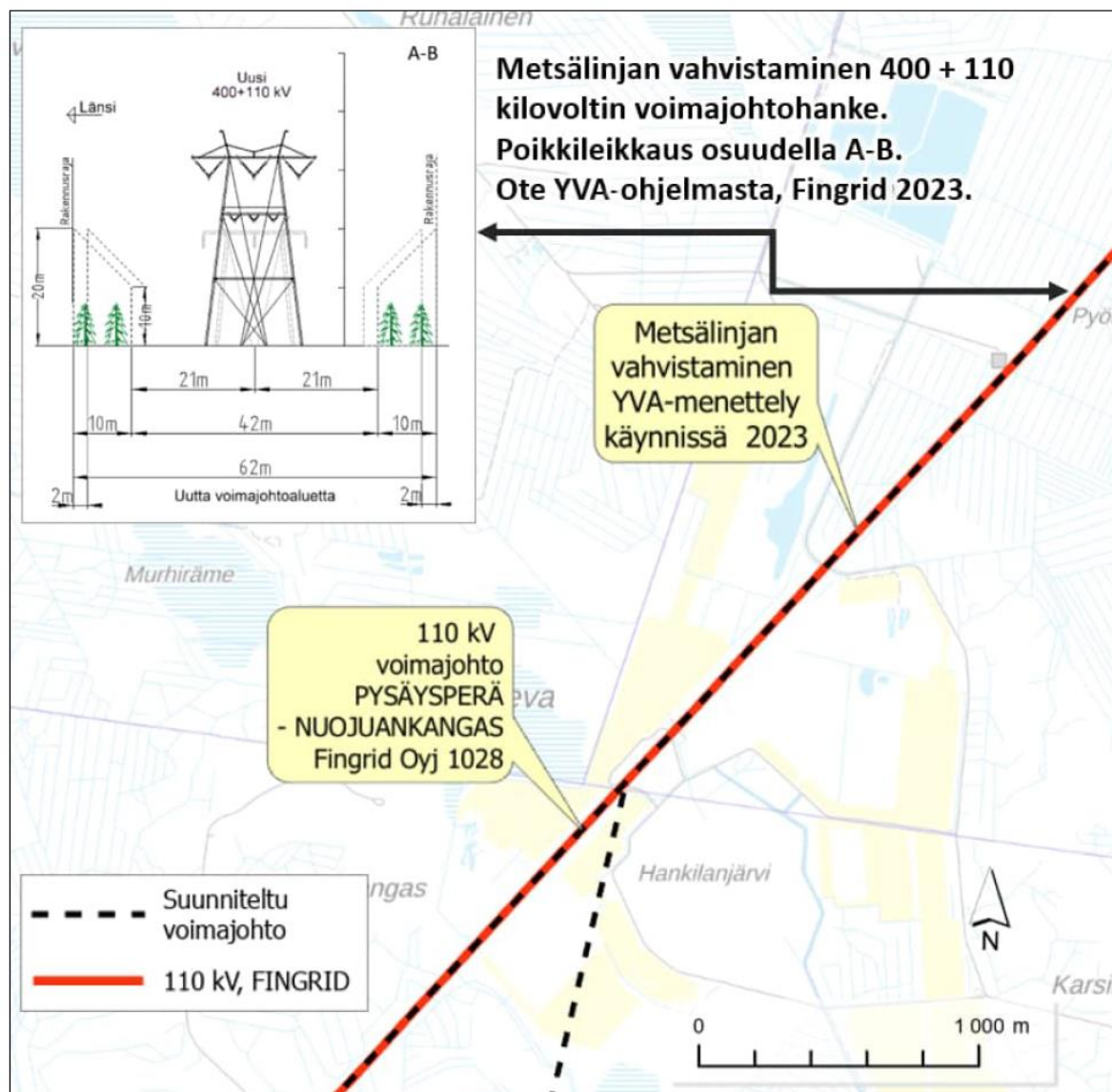
Terveysten- ja ympäristönsuojeluviranomainen on tutustunut asiakirjoihin ja toteaa ettei sillä ole huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Terveysten- ja ympäristönsuojeluviranomainen antaa asiassa lausunnon YVA- ja kaavaluonnosvaiheissa.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

2. Fingrid Oyj

Tuulivoima-alueita sivuten Fingridillä on käynnissä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohankkeen YVA-menettely Metsälinjan vahvistamiseksi. Hankkeen YVA-ohjelma oli nähtävillä 6.2.2023 – 8.3.2023. Uusi 400+110 kV voimajohto sijoittuu Vaalan Nuovuankankaan ja Laukaan Vihtavuoren välille. Välillä Nuovuankangas-Haapajärvi uusi voimajohto sijoittuu nykyisen 220 kilovoltin voimajohdon Petäjävesi-Nuojua paikalle. Teknisenä vaihtoehtona Haapajärven Kuusaassa on Hirsinevan luonnonsuojelualueen kierto uudessa maastokäytävässä. Katso lisätiedot YVA-ohjelmasta www.ymparisto.fi/metsalinjanvahvistaminenYVA.

Kuva 1. Fingridin voimajohdot tuulivoima-alueen läheisyydessä.

Voimajohtojen etäisyysvaatimukset tuulivoimaloille on otettava huomioon tuulivoimaloiden suunnittelussa myös tulevan voimajohtoratkaisun osalta. Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1,5 x tuulivoimalan maksimikorkeuden määrittämän etäisyyden päähän johtoalueen ulkoreunasta mitattuna, ottaen huomioon myös suunnittelut voimajohdot.

Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/kantaverkko/maankaytto-ja-ymparisto/luvat-ja-lausunnot tai tarvittaessa sähköpostilla risteamalausunnot@fingrid.fi.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmissa ei ole otettu kantaa tuulivoima-alueen liityntäratkaisuun. Fingridillä on tilaisuuksia lausua asiasta YVA-menettelyn yhteydessä. Fingridillä ei ole muuta lausuttavaa tässä vaiheessa kaavoihin. Lausumme mielellämme jatkossa kaavojen jatkovaiheista, tietojen ja ratkaisun tarkentuessa.

Fingridin voimajohdot ovat maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 22 § tarkoittamia voimajohtoja. Tämä lausunto koskee vain Fingrid Oyj:n voimajohtoja. Muiden kuin

Vastine:
Merkitään tiedoksi. Lausunnossa esitetyt otetaan huomioon kaavaluonnoksessa. Muiden voimajohtojen omistajien osalta OAS:n tiedot tarkistetaan.

3. Ilmatieteenlaitos

Puhuri Oy suunnittelee tuulipuistohanketta Haapaveden kaupungin ja Kärämäen kunnan alueille. Tuulipuistohanke on kolmen osa-alueen muodostama kokonaisuus: 1) Hankilan laajennus Kärämäen kunnan alueella, 2) Hautanevan alue Haapaveden kaupungin alueella ja 3) Keson laajennus Haapaveden kaupungin alueella. Jokaiselle kolmelle alueelle laaditaan omat osayleiskaavat. Hautanevan suunnittelualue on noin 2 171 hehtaarin kokoinen, Hankilan laajennuksen -suunnittelualue on noin 560 hehtaaria ja Keson laajennus noin 2 080 hehtaaria. Yhteenlaskettu pinta-ala on noin 4 811 hehtaaria. Alueelle kaavaillaan enintään 33 voimalaa.

Tämä lausunto koskee osa-aluetta 2) Hautanevan tuulivoimapuistoa, jonka suunnittelualue on noin 2 171 hehtaarin kokoinen.

Haapaveden kaupunki on pyytänyt Ilmatieteen laitokselta lausuntoa Hautanevan osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Ilmatieteen laitos on perehtynyt esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Hautanevan tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Laitos kuitenkin haluaisi ilmaista huolen voimala-alueiden mahdollisista häiriökaiuista säätutkamittauksiin. Alueelle ja sen ympäristöön on suunnitteilla ja toteutuksessa laajasti tuulivoimaa. Vaikka voimalat sijaitsivat yli 100 km etäisyydellä säätutkasta, näiden yhteisvaikutuksen aiheuttamat häiriökaiut tulevat näkymään merkittävästi säätutkahavainnoissa. On odotettavaa, että yhteisvaikutuksen takia säätutkahavaintoja ei voida mitata näiltä alueilta ja tämä saattaa vaikuttaa turvallisuussäätöpalveluihin alueella.

Vastine:
Merkitään tiedoksi. Yhteisvaikutuksia arvioidaan ensisijaisesti YVA-prosessissa sekä AKL 9 §:n mukaisesti kaavan vaikutuksia arvioitaessa.

4. Pohjois-Pohjanmaan museo, Arkeologia

Haapaveden kaupunki on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museon lausuntoa koskien Haapaveden kaupungin alueelle suunnitteilla olevan Hautanevan tuulivoimahankkeen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointiohjelmää. Nyt laadittavana oleva Hautanevan osayleiskaava on Hankilannevan osayleiskaavan muutos ja laajennus, ja voimaan tullessaan korvaa Hankilannevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan. Tämä museon lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä.

Puhuri Oy suunnittelee Haapaveden kaupungin alueelle Hautanevan tuulivoimapuistoa. Tuulipuistohanke on kolmen osa-alueen muodostama kokonaisuus: 1) Hankilan laajennus Käsämäen kunnan alueella (560 ha), 2) Hautanevan alue Haapaveden kaupungin alueella (2171 ha) ja 3) Keson laajennus Haapaveden kaupungin alueella (2080 ha). Hankealueelle suunnitellaan 33 uutta voimalaa alueelle, joka sijoittuu Haapaveden ja Käsämäen alueille. Hankealueet ja suunnitellut voimaloiden paikat sijoittuvat Kesonmäen ja Hankilannevan tuulipuistojen alueelle ja niiden läheisyyteen. Tuulipuisto muodostuu voimaloista sekä niitä yhdistävistä rakennus- ja huoltoteistä, maakaapeleista ja sähköasemasta. Puistosta toteutetaan oikeusvaikutteinen yleiskaava, joka laaditaan Maankäyttö- ja rakennuslain 77 a 5:n mukaisena, jolloin sitä voidaan suoraan käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena. Yleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa uusien tuulivoimaloiden rakentaminen. Hankkeessa toteutetaan erillismenettelynä Hankilannevan ja Kesonmäen tuulipuistojen laajennuksen YVA.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan Hankilannevan ja Kesonmäen tuulipuistojen laajennukseen liittyvässä YVA-prosessissa hankealueille ja sähkönsiirtoreiteille laaditaan arkeologinen inventointi, jonka tuloksia hyödynnetään myös yleiskaavoituksessa. Osallistumis- ja arviointiohjelman mukaan hankealueelle on tehty keväällä 2022 arkeologinen inventointi. Inventointiraporttia ei kuitenkaan ole toimitettu Pohjois-Pohjanmaan museolle arvioitavaksi. On kuitenkin tarkistettava, tarkoitetaanko OAS:issa vuoden 2022 raportilla Hankilannevan tuulivoimapuiston laajennuksen inventointiraporttia vai Hautanevan alueen inventointia.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan muinaisjäännösrekisterin ja keväällä 2022 tehdyn arkeologisen inventoinnin perusteella hankealueella sijaitsee yksi muinaisjäännös ja neljä tervahautaa. On kuitenkin huomattava, että tervahaudat ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä. Niitä ei siis ole tarpeen mainita erikseen omana muinaisjäännösrühmäänä, vaan ne sisällytetään muinaisjäännöksiin. Koska

inventointiraporttia ei ole vielä toimitettu museolle, on muinaisjäännösrekisterissä ainoastaan tieto yhdestä muinaismuistolailla (295/1963) suojellusta kiinteästä muinaisjäännöksestä *Lankkukangas* (muinaisjäännöstunnus 1000026307), tervahaudat.

Lisäksi alueelta on tunnistettu kahdeksan hiilimiilua/tervahautaa Museoviraston ja Oulun yliopiston yhteisen LIDARK-hankkeen yhteydessä, jossa tutkitaan arkeologisten kohteiden automaattista tunnistamista laserkeilausaineistosta. Kyseisten kohteiden tietoja ei ole näkyvissä muinaisjäännösrekisterissä, vaan inventoijien tulee pyytää tiedot niistä museolta ennen inventointia.

Arkeologisen tutkimuksen tekijän tulee toimittaa raportit digitaalisena arviointia varten Pohjois-Pohjanmaan museolle (kulttuuriymparisto.ppm@ouka.fi). Raportin lisäksi museolle on toimitettava kohteiden sijaintitiedot ja rajaukset digitaalisena paikkatietomuodossa. Arvioinnissa varmistetaan, että selvitykset vastaavat niille asetettuja tavoitteita ja laatuvaatimuksia. Raportit toimitetaan arvioinnin jälkeen Museovirastoon, jossa se tallennetaan sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja julkaistaan palvelussa <https://asiat.museovirasto.fi/>. Tutkimusraporttien tiedot tallennetaan myös muinaisjäännösrekisteriin, jonka tietoja voi selata kaikille avoimessa Kulttuuriympäristön palveluikkunassa www.kyppe.fi. Verkossa julkaistava tutkimusraportti ei saa sisältää yksityishenkilöiden henkilötietoja, esim. maanomistajan nimiä tai osoitteita.

Vastine:

OAS:ssa mainittu arkeologinen selvitys on Hankilannevan tuulivoimapuiston arkeologinen inventointi vuodelta 2022, jonka on laatinut Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu (FM/MA Hans-Peter Schulz ja FM Stephan Schulz). Lisäksi hanketta varten on laadittu Keson laajennuksen, Hautanevan ja Hankilan laajennuksen arkeologinen inventointi vuonna 2023 sekä Hankila–Keso-alueen arkeologinen lisäinventointi vuonna 2025 Heilu Oy:n toimesta. Hankkeen vuonna 2025 laaditussa arkeologisessa inventoinnissa (Heilu Oy) hyödynnettiin tuolloin jo muinaisjäännösrekisteriin päivitettyä LIDARK-aineistoa. Kohteet on huomioitu Museoviraston hyväksymässä raportissa.

5. Pohjois-Pohjanmaan museo, Kulttuuriperintö

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa asiaan tässä vaiheessa.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

6. Digita

Hautanevan, Hankilan ja Keson tuulivoimapuiston vaikutukset radio- ja tv-vastaanottoon

Puhuri Oy suunnittelee Hankilan ja Keson tuulivoimapuistojen laajennushanketta Kärsämäen kunnassa ja Haapaveden kaupungissa. Hankealue koostuu kolmesta osaluueesta: Keson laajennus, Hautaneva ja Hankilan laajennus. Hankealueet ja suunnitellut tuulivoimalapaikat sijoittuvat nykyisten Keson ja Hankilan tuulivoimapuistojen läheisyyteen ja alueille. Keson tuulivoimapuistossa on seitsemän nykyistä tuulivoimalaa ja Hankilan tuulivoimapuistossa kahdeksan. Hankealueelle suunnitellaan yhteensä enintään 33 uuden tuulivoimalan rakentamista (VE1). Yhden tuulivoimalan kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja voimaloiden kokonaisteho enintään on 330 MW. Hankealueen pinta-ala yhteensä on 4150 hehtaaria.

Haapaveden kaupunki on antanut Digita Oy:lle mahdollisuuden antaa kirjallisen lausunnon liittyen Hautanevan, Hankilan ja Keson tuulivoimahankkeeseen. Digita Oy (jäljempänä Digita) kiittää lausuntomahdollisuudesta ja lausuu seuraavaa:

Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.

Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni- tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan.

Antenni-Tv -lähetystä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv-vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutusten arvioinnissa.

Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv-lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.

Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa:

- hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja
- tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.

Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv-signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetyksiaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan.

Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv- lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv- vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeää, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Vastine:

Merkitään tiedoksi. Lausunnossa esitetty otetaan vaikutusten arvioinnin osalta huomioon kaavaluonnoksessa ja – ehdotuksessa sekä AKL 9 §:n mukaisesti vaikutusten arvioinnissa.

7. Käräsämen kunta

Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan, että Käräsämen kunnalla ei ole lausuttavaa Keson laajennuksen tuulivoimapuiston yleiskaavan ja Hautanevan tuulivoimapuiston yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmista.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

8. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

hanke edellyttää YVA-lain mukaista arviointimenettelyä. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ilmoittaa, ettei se lausu nyt erikseen vireillä olevasta osayleiskaavoituksesta, vaan mahdolliset kaavoitusta koskevat kommentit sisällytetään osaksi arviointiohjelmasta annettavaa ELY-keskuksen lausuntoa.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

9. Fintraffic Lennonvarmennus OY

Fintrafficin lennonvarmistus antaa ilmailulain 158 § mukaisia lausuntoja lentoesteistä lentoesteluvan hakemista varten. Lausunnossa otetaan kantaa kohteen mahdollisiin vaikutuksiin lentoturvallisuuteen sekä lentoliikenteen sujuvuuteen ja tarvittaessa rajoitetaan kohteen maksimikorkeutta.

Lentoliikenteen sujuvuuden arvioinnissa Fintrafficin lennonvarmistus käyttää yhteistyössä Liikenne- ja viestintäministeriön sekä Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin kanssa sovittuja lausuntoperiaatteita ja tarvittaessa rajoittaa esteiden korkeuksia niiden mukaisesti. ArcGIS -muotoinen paikkatietoaineisto lentoesterajoituksista on ladattavissa Fintrafficin verkkosivustolta osoitteesta

[Lentoesteet paikkatietoaineistona | Fintraffic](#)

Tätä aineistoa käyttämällä voi suunnittelija jo etukäteen arvioida kohteelleen mahdollisesti kohdistuvia korkeusrajoituksia.

Vastine:
Merkitään tiedoksi. Lausunnossa esitetty aineisto otetaan soveltuvien osien huomioon kaavaluonnoksessa ja -ehdotuksessa.

10. Telia Finland Oyj

Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Vastine:
Merkitään tiedoksi.

11. Elenia verkko Oyj

Puhuri Oy suunnittelee Haapaveden kaupungin alueelle Hautanevan tuulivoimapuistoa. Puistosta toteutetaan oikeusvaikutteinen yleiskaava, joka laaditaan Maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n mukaisena, jolloin sitä voidaan suoraan käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena. Yleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa uusien tuulivoimaloiden rakentaminen.

Puhuri Oy suunnittelee yhteensä 33 uutta voimalaa (YVA-ohjelma) alueelle, joka sijoittuu Haapaveden kaupungin ja Kärämäen kunnan alueille. Tuulipuiston hankealueet ja suunnitellut tuulivoimaloiden paikat sijoittuvat Kesonmäen ja Hankilannevan tuulipuistojen läheisyyteen ja tuulipuistoon. Tuulipuistohanke on kolmen osa-alueen muodostama kokonaisuus: 1) Hankilan laajennus Kärämäen kunnan alueella, 2) Hautanevan alue Haapaveden kaupungin alueella ja 3) Keson laajennus Haapaveden kaupungin alueella. Jokaiselle kolmelle alueelle laaditaan omat osayleiskaavat. Hautanevan suunnittelualue on noin 2 171 hehtaarin kokoinen, Hankilan laajennuksen -suunnittelualue on noin 560 hehtaaria ja Keson laajennus noin 2 080 hehtaaria. Yhteenlaskettu pinta-ala on noin 4 811 hehtaaria.

Hautanevan sekä muiden osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainittujen Tuulipuistojen sähköverkon liittämismahdollisuuksia selvittäessä on tarpeen olla yhteydessä sekä Elenia Verkko Oyj:hin, että Fingrid Oyj:hin parhaan mahdollisen liityntävaihtoehdon ja liittymistavan selvittämiseksi. Elenia Verkko Oyj haluaa pysyä tietoisena Hautanevan tuulivoimahankkeen etenemisestä sekä suunnitelluista sähkönsiirron vaihtoehdoista. Elenia Verkko Oyj:llä ei ole huomautettavaa Hautanevan yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Vastine:
Merkitään tiedoksi.

12. Haapaveden kaupunki, rakennusvalvonta

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölautakunnalla ei ole huomautettavaa laaditusta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

13. Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos

Pelastusviranomainen on tutustunut asiakirjaan ja toteaa, ettei osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ole huomautettavaa. Pelastusviranomainen antaa lausuntonsa hankkeen yleiskaavaluonnoksesta.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

14. Cinia

Cinia Oy:llä ei ole tällä hetkellä radiotaajuuksia käyttäviä tai kaapeleihin perustuvia viestiverkkoja Haapavedellä sijaitsevan Hautanevan tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) alueella.

Toteutuessaan tuulivoimapuistohankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Emme ole hanketta vastaan, pyydämme kuitenkin huomioimaan Cinian teleliikenteelle aiheutuvat häirit.

Cinia Oy:llä ei ole muuta lausuttavaa edellä mainittuihin tuulivoimapuistohankkeeseen.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

15. Luonnonvarakeskus

Luonnonvarakeskuksella ei ole lausuttavaa asiasta.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

16. Väylävirasto

Suunniteltu alue jää kauas rataverkosta, joten tiettyä lausuttavaa Väylävirastolla ei ole. Väylävirasto haluaa kuitenkin korostaa, että WECO-tutkimusprojektissa (Wind Energy production in COld climate) on tutkittu jään sinkoutumista tuulivoimalan lavoista. Tutkimus osoittaa, että jää voi sinkoutua sekä toiminnassa että paikallaan olevasta tuulivoimalasta yllättävän kauas. Yksittäisen tuulivoimalahankkeen tai tuulipuistohankkeen suunnittelijan tulee esittää liikenneviranomaiselle selvitys siitä, miten voimalan lapojen jäätymisen estetään ja miten mahdollisesti lapoihin kerääntynyt jää tunnistetaan. Väylävirasto edellyttää, että tuulivoimalan lavoista mahdollisesti irtoava tai sinkoava jää tai muu irtoava osa ei aiheuta vaaraa liikenneväylien liikenteelle.

Tuulivoimalahankkeen suunnittelun aikana on riittävän ajoissa kiinnitettävä huomiota tuulivoimalan osien varastointiin ja kuljetusreittien selvittämiseen. Tuulivoimalakuljetukset vaativat aina erikoiskuljetusluvan. Erikoiskuljetusluvuissa lupaviranomaisena toimii Pirkanmaan ELY-keskus. Voimaloiden osien kuljetuksia varten maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen kuljetuksia. Jos rakenteiden vahvistamiselle tai mahdollisten tasoliittymien ym. parantamistoimille, kuten tasoristeyskansien vahvistamiselle ja leventämiselle, todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa sekä liittymien avartamista. Asian osalta tulee olla yhteydessä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen maanteiden kunnossapidon aluevastaavaan. Liittymäluvat maanteille myöntää Pirkanmaan ELY-keskus. Ensisijaisesti tuulivoimalakuljetukset tulisi suunnitella muuta reittiä kuin rautatien tasoristeysten kautta. Jos tasoristeysten käyttö lisääntyy tuulivoimaloiden rakentamisaikaisen liikenteen johdosta merkittävästi tai sen käyttötarkoitus muuttuu, on tienpitäjän haettava lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava Väyläviraston lupa. Väylävirasto voi liittää lupapäätökseen tasoristeysten rakentamista, uudenlaista käyttöä, kunnossapitoa ja poistamista sekä tasoristeyskseen liittyvää tietä koskevia ehtoja, joiden toteutus kokonaisuudessaan tai osittain, voi jäädä luvanhakijan vastuulle. Tasoristeysluvan tarpeesta voi olla yhteydessä Väylävirastoon, kirjaamo@vayla.fi. Lisätietoja tasoristeysten ylittämisen suunnitteluun ja toteutukseen liittyen on ohjeessa: "Erikoiskuljetukset rautatien tasoristeyksissä" (Väyläviraston julkaisu 8/2021 sekä tiivistelmä).

Suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohdon pylvää estä tai haittaa maanteiden käyttöä. Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteista annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle.

Tieverkon osalta ELY-keskus on toimivaltainen viranomainen lausumaan.

Vastine:

Lausunnossa esitetyt seikat otetaan soveltuvilta osiltaan huomioon kaavaluonnoksessa ja -ehdotuksessa sekä arvioitaessa AKL 9 §:n mukaisesti kaavan vaikutuksia liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen.

17. Pohjois-Pohjanmaan liitto

Lausunto

Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 15.2.2023 ja antanut lausunnon Hankilan ja Keson tuulivoimapuistojen laajennushankkeen YVA-ohjelmasta, Haapaveden Keson tuulivoimapuiston osayleiskaavan laajennuksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä Kärsämäen Hankilannevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan laajennuksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 11.8.2023.

Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisesti merkittävien tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet,

periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan tarkemmassa suunnittelussa huomioon.

Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamispaikkoja. Maakuntakaava on luonteeltaan yleispiirteisien alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavan YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelujen perusteella. Maakuntakaavan joustavuuden takia kaavassa osoitettujen alueiden sijaintia ja laajuutta voidaan muuttaa yksityiskohtaisemmassa kaavassa maakuntakaavatasoa tarkempien selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

Hankkeen suhde voimassa olevaan maakuntakaavaan

Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hankikiven ydinvoimamaakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (2006) on kumoutunut 3. vaihemaakuntakaavan saatua lainvoiman KHO:n päätöksellä 17.1.2022. Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli lainvoimaisten maakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.

Hautanevan tuulivoimapuiston suunnittelualue sijoittuu 1. vaihemaakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle (tv-1, 375 Hankilanneva).

Energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaava ja TUULI-hanke

Pohjois-Pohjanmaan liitto on käynnistänyt uuden maakuntakaavaprosessin loppuvuodesta 2021. Yhtenä merkittävänä teemana energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa TUULI-hankkeen pohjalta (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla), jota toteutettiin 1.6.2020-30.4.2023 välisenä aikana. TUULI-hankkeessa on valmistunut useita tuulivoimatuetantaa ja sijoittamista koskevia taustaselvityksiä kuten linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, susireviiriselvitys ja sähkönsiirtoselvitys. TUULI-hankkeen sijainninohjausmalli valmistui kesäkuussa 2022 ja sen tulokset ovat vaihemaakuntakaavakartalla ja muissa kaava-asiakirjoissa esitettävän tuulivoimaohjauksen lähtökohtina. Sijainninohjausmallissa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen alarajana on pidetty yhtenäistä seitsemän neliökilometrin (7 km²) aluetta, jolle mahtuu 7 tai enemmän tuulivoimaloita.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kuulemisaineisto (kaavaluonnos) oli nähtävillä 8.8.-23.9.2022, palautekooste ja yleisvästine käsiteltiin maakuntahallituksessa 13.2.2023 ja luonnosvaiheen västineet 5.6.2023. Ehdotusvaiheen viranomaiskuuleminen järjestetään loppuvuodesta 2023. Viranomaiskuulemisen jälkeen edetään julkiseen kuulemiseen vuoden 2024 aikana. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan hyväksymiskäsittelyn tavoiteaika on kesällä 2024.

Energia- ja ilmastovaiheita koskevan luonnoksen on osoitettu sijainninohjausmallin pohjalta uusia, maakunnallisen tarkastelun perusteella potentiaalisimmiksi arvioituja tuulivoimaloiden alueita (tv-1, tv-2 ja tv-3) sekä päivitetty 1. ja 3. vaiheita koskevassa osoitettuja tv-alueita. Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeessa

Hautanevan tuulivoimapuiston suunnittelualue on tunnistettu tuulivoimapotentialiseksi alueeksi. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihekaavun valmisteluaineistossa Hautanevan tuulivoimapuiston suunnittelualue on pääosin osoitettu uutena tuulivoimapotentialisena alueena (tv-3, 501 Multakaarronvea).

Vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kuulemisen aikana saatu palaute otetaan huomioon, kun maakuntakaava-aineistoa työstetään edelleen kohti maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 13 §) mukaista viranomaislausuntokierrosta (viranomaiset, kunnat). Vaihemaakuntakaavan laatimisen tueksi on ehdotusvaiheessa laadittu ja hyväksytty maakotkaselvitys (MKH 13.2.2023) ja maisemaselvitys (MKH 8.5.2023), jotka tuovat osaltaan taustatietoa maakuntakaavan yhteisvaikutusten arviointiin. Hautanevan tuulivoimahankkeen osalta tämä tarkoittaa sitä, että alueita tarkastellaan uudelleen kaiken saadun palautteen ja selvitystiedon pohjalta ennen viranomaiskuulemiskierrosta.

Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaan seudullisesti merkittävää tuulivoima-aluetta ei voida hyväksyä ennen kuin alue on maakuntavaltuuston hyväksymässä maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tv-alueena. Maakuntavaltuuston hyväksymispäätös voi olla valituskäsittelyn alaisena oikeusasteissa eli maakuntakaavan ei tarvitse olla lainvoimainen (kuulutettu voimaan ilman lainvoimaa MRL 201 §). Kuntakaavan selvitykset ja kaavoitus voivat kuitenkin edetä ehdotusvaiheen kuulemiseen saakka.

Sähkönsiirto

Sähkönsiirron ratkaisut tuottavat merkittäviä vaikutuksia tuulivoimapuistojen ulkopuolelle. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ei ole kerrottu miten hankkeen liittäminen kantaverkkoon suunnitellaan toteutettavaksi. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan on tärkeää lisätä tietoa sähkönsiirtosuunnitelmista.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavan luonnokseen on täydennetty yleisiä tuulivoiman suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta siten, että *”lähekkäin sijoittuvien tuulivoima-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin, yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa”*.

Hankkeen vaikutukset arvokkaaseen kulttuurimaisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön

Yksi hankkeen todennäköisesti merkittävistä vaikutuksista kohdistuu arvokkaisiin kulttuurimaisema-alueisiin. Hautanevan tuulivoimahankkeen suunnittelualan ympärille sijoittuu useita maakunnallisesti arvokkaita kulttuurimaisema-alueita kuten Malisjokivarren kulttuurimaisema ja Alarannan kulttuurimaisema. Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, Kalajokilaakson viljelysmaisemat, sijoittuu lähimmillään noin 13 kilometrin etäisyydelle hankealueista. Lisäksi Hautanevan tuulivoimapuiston suunnittelualan läheisyydessä sijaitsee useita maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristökohteita, erityisesti Karsikkaan kylässä.

Energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavan laatimisen tueksi on valmistunut selvitys tuulivoimarakentamisen vaikutuksista maisemaan. Selvitys löytyy TUULI-hankkeen nettisivuilta: <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/omat-hankkeet/tuuli-hanke/>. Selvityksen mukaan alueelle suunnitellut voimat näkyvät selkeästi kaikille maakunnallisesti arvokkaille kulttuurimaisema-alueille. Voimat näkyvät selkeästi myös lähialueen järville ja viljelysalueille. Suuria maisemavaikutuksia kohdistuu myös suunnittelualan välittömässä

läheisyydessä sijaitsevalle Hirisnevan Natura-alueelle. Huomioitavaa on, että osa TUULI-hankkeen maisemaselvityksen kohdekortteihin kirjatusta lievennystoimenpiteistä on tarkoitettu tarkemman, hankekohtaisen suunnittelun ohjaamiseen tuulivoimalakohtaisella tasolla, maakuntakaava on yleispiirteisempi suunnittelun taso.

Hautanevan tuulivoimapuiston vaikutukset arvokkaisiin maisema-alueisiin ja kulttuuriperintökohteisiin on arvioitava huolellisesti ja esitettävä lievennystoimenpiteitä. Lievennystoimenpiteitä on esitetty maisemaselvityksen kohdekortilla (nro 69). Lisäksi tuulivoimat tulevat näkymään selkeästi hankealueen ympärillä sijaitseviin kyliin, jotka voivat jäädä usean tuulivoima-alueen ympäröimäksi. Hankkeen vaikutusten arvioinnissa on huomioitava vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Hankkeen vaikutukset luonnonympäristöön

Hautanevan tuulivoimapuiston suunnittelualue rajautuu maakuntakaavassa osoitettuun Hirsinevan suojelualueeseen ja Natura-alueeseen. Luonnonsuojelualueeseen tulee todennäköisesti kohdistumaan merkittäviä vaikutuksia myös sähkönsiirrosta, mikäli se toteutetaan alueen läpi. Hirsinevan alueelle kohdistuu myös merkittäviä yhteisvaikutuksia. Hankkeen vaikutukset Hirsinevan luonnonsuojelualueeseen on arvioitava huolellisesti.

Pohjois-Pohjanmaalla on laadittu vuonna 2021 TUULI-hankkeen yhteydessä maakunnallinen viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys. Hautanevan tuulivoimapuiston suunnittelualueen pohjoispuolella luoteis-kaakko - suunnassa kulkee selvityksessä tunnistettu luonnon ydinalueita yhdistävä ekologinen yhteys, joka on osoitettu myös energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksen tuulivoiman ja sähkönsiirron teimakartalla (liite 1). Hautanevan tuulivoimapuiston suunnittelualueella ja sen läheisyydessä sijaitsee myös metsäpeuran elinympäristöjä. Hankkeen YVA- ja kaavoitusmenettelyissä on arvioitava riittävällä tarkkuudella hankkeen vaikutukset metsäpeuroihin ja kiinnitettävä huomiota, että riittävän leveä ekologinen yhteys eläinten liikkumiseen säilyy alueen mahdollisen rakentumisen jälkeenkin.

Yhteisvaikutukset

Pohjois-Pohjanmaan liiton arvion mukaan merkittäviä vaikutuksia syntyy myös yhteisvaikutuksista lähialueen toiminnassa olevien tuulivoimapuistojen (Kesonmäki, Hankilanneva ja Ristiniitty) ja suunnitteilla olevien Hakulinkankaan, Riitamaa-Nurmesnevan ja Hankilan ja Keson tuulivoimapuistojen laajennusten kanssa. Vaikutukset kohdistuvat erityisesti arvokkaille kulttuurimaisema-alueille ja ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä Hirsinevan Natura-alueelle ja metsäpeuraan.

Hankkeen YVA-ohjelman perusteella yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa syntyy myös sähkönsiirrosta erityisesti sijoituessaan Natura-alueelle ja arvokkaalle maisema-alueelle.

Yhteisvaikutusten arvioinnissa on arvioitava hankkeen vaikutuksia edellä mainittuihin asioihin erityisen huolellisesti ja esitettävä lieventämistoimenpiteitä.

Tämän lausunnon valmisteluun Pohjois-Pohjanmaan liitosta ovat osallistuneet kaavoituspäällikkö Mari Kuukasjärvi, aluesuunnitteluasiantuntija Sari Pulkka ja ympäristöpäällikkö Erika Kylmänen.

Vastine:

Lausunnossa esiin tuodut seikat on huomioitu kaavan luonnosvaiheen aineistossa. Maakuntakaavan ajantasainen tilanne on otettu kaavoituksen lähtökohdissa huomioon. Kaavaselostuksen sisältöön on koottu selvitysten keskeiset johtopäätökset ja ne muodostavat perustan kaavaratkaisuille. Lausunto merkitään muilta osin tiedoksi.

Mielipiteet

1. Henkilö A

Suunnittelun suunnittelua koskien:

A) Voisiko aiotun aikataulun esittää myös karkeana aikajanana, jossa kuukaudet/vuodet? Yleisölle asiat hahmottuisivat huomattavasti paremmin, eikä jokaisen tarvitsisi erikseen yhdistellä päivämääriä tekstistä erilaisiin kaaviokuvaan ja sitten lopulta omaan aikajana-mielikuvaan. Ajantasaisen aikajana-visualisoinnin ylläpito pitäisi nykyaikaisilla välineillä olla mahdollista.

B) Viestinnässä voisi korostaa vaiheiden luonnetta, vaikkapa yläkäsitteenä, aiempaa enemmän: ”Suunnittelun suunnittelu”, ”suunnittelu” ja ”toteutus”. Hälvittäisi käsitystä että asiat ovat jossain etukäteen päätetty ja parantaisi siten osallistumista.

C) Hankkeiden eri vaiheiden nimeämisessä on kehitettävää. Vaiheiden nimistä on nyt vaikea päästä perille. Olen kuullut että ne ovat haasteellisia myös itse hankkeissa työtä tekeville, aiheuttavat sekaannuksia koko ajan mistä puhutaan.

D) Kellonaika milloin viimeinen hetki jättää esimerkiksi nämäkin mielipiteet. Digaikana sähköpostilla luonteva viimeinen, virallinenkin, jättöaika voisi käsittääkseni olla klo 23:59. Tämäkin parantaisi kansalaisten mahdollisuuksia osallistua ja olla vuorovaikutuksessa.

Suunnittelua (kaavoitusta) koskien:

A) Miksi kaava-alueita on tuotu lähemmäs, verrattuna tilanteeseen ennen kaava-aloitetta, Karsikkaan kylän asutusta samaan aikaan kun idässä kaava ei ulotu pitäjän rajaan? Karsämäen puolella Hankilan laajennuksen kaava-alue on kiinni välissä olevassa siirtolinjassa.

B) Miten kaava-alueella olevat eri tasoiset loma-asuntoa vaatimattomammat kämpät huomioidaan kaavassa?

C) Mikä merkitys Maakuntakaavan uudistumisella ja mahdollisella Haapaveden kunnan tuulivoimastrategian syntymisellä olisi eri puistojen yhteisvaikutusten huomioimiselle?

Vastine:
Suunnittelun suunnittelua koskeva:
a) Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan lisätään aikataulujana b) Tekstiä tarkistetaan. c) Hankkeiden vaiheet perustuvat alueidenkäyttölaissa määriteltymiin kaavaprosessin vaiheisiin.

- d) Mikäli määräajalle asetetaan tarkka kellonaika, se esitetään OAS:ssa sekä lausuntopyynnöissä ja kuulutuksissa.

Suunnittelua (kaavoitusta) koskien:

- a) Kaava-aluetta arvioidaan kaavoitukselle keskeisen tarkentuvan suunnittelun periaatteen mukaisesti koko kaavaprosessin ajan. Kaava-alue esitetään ensimmäisen kerran osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa, jonka kunta hyväksyy. Kaavan luonnosvaiheessa hankealueen kaava-alueiden rajauksia on tarkennettu.
- b) Rakennusten käyttötarkoitukset osoitetaan rakennuslupatietojen mukaisesti. Osayleiskaavassa ei osoiteta talousrakennuksia, ellei niillä ole alueen kehittämisen ja suunnittelun kannalta merkitystä.
- c) Alueidenkäyttölain 32 §:n mukaisesti lainvoimainen maakuntakaava ohjaa yleiskaavoitusta. Tuulivoimastrategia määrittää kunnan tahtotilaa tuulivoimayleiskaavoja laadittaessa, mutta sillä ei ole AKL:n mukaisia oikeusvaikutuksia, kuten maakuntakaavalla. AKL 32 §:

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitetun kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.

2. Henkilö B

Hankilan ja Keson tuulivoimahankkeiden laajennuksesta.
Hankilan ja Keson tuulivoimalat vaikuttavat voimakkaasti Karsikkaan ympäristöön. Jo nyt tällä alueella on paljon tuulimyllyjä ja laajennusta on suunnitteilla. Itseasiassa jokapuolelle Karsikkaan kylää on tulossa myllyjä. Mielestäni asiassa ei ole paljon ajateltu kylällä asuvia ihmisiä. Ja kylällä asuvat ihmiset pitäisi ottaa huomioon. Myllyt tulevat todella lähelle taloja ja monesta suunnasta esimerkiksi omaa taloani. Mielestäni myllyjä ei saisi sijoittaa niin lähelle asutusta.
Näitten nyt olemassa olevien myllyjen perusteella pidän suurimpana haittana sitä välkytystä. Esimerkiksi omassa talossani Kesonmäen tuulipuistosta myllyjen välkytystä osuu suoraan keittiön ikkunoihin. Ja laajennuksessa oli suunniteltu että Kesonmäen tuulipuistoon tulee 2 myllyä vielä lähemmäksi asutusta. Niiden välkytys osuu vierestä suoraa ikkunoihin. Myllyjen välkytys on todella voimakasta niin kuin salama osuisi koko ajan ikkunaan. Eikä ikkunoista kärsi katsella ulos silloin kun välkytys osuu ikkunaan. Joskus joutuu jopa katsomaan miten päin kärsii istua kun käy niin kova välkytys. Erityisen kirkasta välkytys on kun tulee hämärää. Myllyn valot muuttuvat punaiseksi vasta kun on melko pimeää ja aloittavat kirkkaana välkytyksen aikaisin aamuhämärällä.

Vastine:

Osayleiskaavassa hyödynnetään YVA-hankkeessa laadittuja selvityksiä ja vaikutusten arviointeja. Ympäristövaikutusten arviointi on laadittu lain ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) mukaisesti. YVA-menettelyssä on arvioitu myös mielipiteessä esitetyt välke- ja asumisvaikutukset.

OAS:ssa kuvatut selvitykset ja vaikutusten arvioinnit on tarkistettu ja vastaavat YVA-selostuksessa esitetyt laskentoja ja arvioita. Tarvittaessa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainittuja selvityksiä täydennetään kaavaprosessin aikana.

Osallisella on Alueidenkäyttölain 62 §:n mukaan mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia sekä esittää mielipiteensä suullisesti tai kirjallisesti. Kaavoituksen aikana järjestetään yleisötilaisuuksia, joista tiedotetaan kuulutuksilla sekä kunnan verkkosivuilla ja paikallislehdissä.

Muilta osin merkitään tiedoksi.

3. Henkilö C

1. Haapavesi on yksi niitä Pohjoispohjalaisia kuntia, joihin kohdistuu voimakasta tuulienergiarakentamista. Myös laaja bioenergiaratkaisu odottaa päätöksiä. Lisäksi Haapavedellä on kaivostoimintaan kohdistuvaa ennakkovarautumista, joka vaikuttaa ylisukupolvisesti maankäyttöön ja sitä kautta asukkaisiin ja muihin Haapavedellä maata omistaviin. Tästä johtuen Haapaveden kaupungissa on välttämätöntä tehdä ennen minkään muun kaavoituksen jatkamista edellä mainituista asioista johtuen ennakoiva strategia-asiakirja, jolla varmistetaan kuntalaisten, maanomistajien ja myös kunnan ja muiden sidosryhmien intressit pitkällä aikavälillä.

Strategia-asiakirjaa on kansalaisten taholta jo jonkin aikaa vaadittu (valtuustoaloite ja kuntalaisaloite ja viimeksi ELY:n virkahenkilön arvio tuulivoimastrategiasta), mutta kaupunki on sivuuttanut nämä näkökulmat, mikä loukkaa kansalaisten tiedon saannin tarvetta ja estää riittävän kokonaisnäkemyksen muodostamisen kaupungin meneillään oleviin ja tuleviin maankäyttö- ja kaavaratkaisuihin. Kaavoitukseen yleisenä lähtökohtana on avoimuus, osallistaminen ja mielipiteiden kuuleminen. Näin ei nykyisessä tilanteessa kuitenkaan ole toimittu ja viimeistään nyt päättäjien on asiaan ryhdyttävä.

2. Hankilanmäen ja Keson tuulivoimala-alueiden kaavoitukset ovat erittäin aggressiivisia yhtä kylää, Karsikasta, kohtaan. Kun tähän lisätään kylän rajalle, Haapajärven kaupungin suunnittelema tuulivoimala-alue, sekä kylää reunustavat siirtovoimajohdot, voidaan todeta, että yksittäinen kylä on jo nyt ”motitettu” erilaisella energiarakentamisella ja siten saatettu alueen maanomistajien ja asukkaiden elämänlaatu ja tulevaisuuden näkymät varsin kyseenalaiseksi. Näin on päässyt käymään, kun kaupungilla ei ole ollut kokonaisnäkemyksiä kuten edellä kirjoitin. Nyt tämä yhteisvaikutusten arviointi on

kuteinkin tehtävä sitä suuremmalla tarkkuudella ja estettävä asukkaiden elinympäristön, asumisviihtyvyyteen sekä terveyteen ja hyvinvointiin kohdistuvat uhat. Koska näyttää siltä, että jo nykyinen olosuhde on tuhonnut osan kylän elinkelpoisuudesta on vähintäänkin kohtuullista, että kaavoitusta ei jatketa pelkän tuulienergiarakentamisen näkökulmasta vaan esille tulleet kaivostoiminnan mahdollisuudet on tuotava avoimesti esiin, jotta niitä voidaan tarkastella kylän maanomistajien ja asukkaiden taloudenkin turvaamisen näkökulmasta. Ei ole oikein, että maanomistajien taloudellisia intressejä poljetaan etukäteen kaavoittamalla alue pelkästään tuulienergiarakentamiselle, jos kaivostoiminta on kannattavampaa.

Kaavoituksessa tulee huomioida siksi, mitä mm. Tukes lausuu tuulivoimasta ja kaivostoiminnasta: <https://kaivosvetoomus.fi/lisatietopaketti/tuulivoima/>

3. Kaavoituksen osalta kuntalaisilla ja maanomistajilla on mitä suurimmassa määrin oikeus luottaa siihen, että tätä päätöksentekoa koskee myös vaikutusten ennakkoarviointi:

<https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/paatosten-vaikutusten-ennakkoarviointi/ennakkoarvioinnin-toteuttaminen>

Puhutaan ylisukupolvisista asioista, omaisuuden arvoon, terveyteen ja hyvinvointiin sekä elinvoimaisuuteen ja myös elinkeinoihin vaikuttavista asioista. Siinä missä kaivos- tai energiarakentaminen ovat merkityksellisiä, on hiljaisilla ja rauhallisilla – harvaanasutuilla kylillä, kuten Karsikas - myös uudenlaisen bisneksen mahdollisuuksia jos ja kun kaavoituksella turvataan näiden potentiaalisten elinkeinojen mahdollisuus. Luonnon monimuotoisuus, äänimaisema, kulttuurinen maalaismaisema ilman kaupunkimaista rakentamista ovat kylän potentiaalisia greencare- elinkeinomahdollisuuksia, jotka nykyiset maanomistajat haluavat säilyttää jälkipolville. Siksi mitään potentiaalista elinkeinomahdollisuutta ei voi jättää arvioimatta eikä kaavoituksella voida ylikävellä.

Keson ja Hankilanmäen osalta (sekä yhteisvaikutusten näkökulmasta koskien Haapajärven hanketta), Karsikkaan kylää tulee tarkastella kaavoituksessa sekä nykyisen maatalouden harjoittamisen ja sen potentiaalien mutta myös luonnon itsensä tarjoamien uusien elinkeinojen, greencare -palveluiden ja muun luontomatkailun näkökulmasta. Näidenkin varmistamiseksi Haapavedellä olisi syytä olla strateginen kokonaisnäkemys eri elinkeinojen

mahdollistamisesta paikkakunnalla. Haapavedellä on luontomatkailupotentiaalia (Ainalin lintujärvi, yli 20 muuta järvikokonaisuutta, myös suoluontokokonaisuus, ja viimeksi suoalueiden hallinto-oikeuden päätöksellä todettujen lintukantojen arvioinnin tärkeys maankäytön suunnittelussa syytä pitää mielessä). Vaikka juuri nyt energiarakentaminen näyttää järkevältä, onko se sitä enää 30:n vuoden päästä? Kaavoitusta ei pidä siksi tehdä lyhytnäköisesti yhden elinkeinon varjossa.

Kunnan talous on ollut tähän asti päättäjien vahva vaikutin tuulivoiman suosimiselle mutta kuntalaisten ja maanomistajien on ainakin toistaiseksi ollut vaikea hahmottaa edes talousvaikutusten todellisuutta: Yksi tuulivoimala tuottaa elinkaarensa aikana 400 000 euroa verotuloja. Kuinka paljon myllyjä pitäisi olla, että se turvaisi kunnan talouden? Mitä se käytännössä tarkoittaisi? Esimerkiksi uuden koulun rakentamisen pohjalla ollut pitkän tähtäimen väestöennuste, joka on pystytty arvioimaan myös talouden näkökulmasta, tuskin sitä on epävarmojen tuulitulojen varaan laskettu. Ei voi olla niin, että kaupunki olisi näin suurella riskillä lähtenyt isoon investointiin – tai toivottavasti ei ole. Haapavedellä on monipuolista elinkeinotoimintaa ja ”munien yhteen koriin laittaminen” – tuulen varaan rakentaminen – on kyllä riskibisnes.

Elinkeinoelämän monipuolisuuden turvaaminen laadukkaalla maankäytön suunnittelulla ja pitkän tähtäimen kehittämisnäkemyksellä on välttämätöntä. Tästäkin syystä on järkevää ottaa aikalisä maankäytön pitkäjänteisen suunnittelun toteuttamiseksi ja kestävästä tulevaisuuden rakentamiseksi Haapavedelle.

4. Viestintä maankäytön ja kaavoituksen osallistamisessa

Haapavedellä tarvitaan siis kaupungin strategista näkemystä maankäytölle, joka turvaa kuntalaisten ja alueella maataomistavien intressit pitkällä aikavälillä. Erilaisten intressien yhteensovittaminen on kaupungin päättäjien vastuulla. Tällä hetkellä ”häntä on heiluttanut koiraa”, eli tuulienergiayhtiöt (ja sama koskenee kaivostoimintaan liittyvää ”suunnitelmallisuutta”) ovat saaneet omien intressiensä pohjalta ”vallata” maata. Tämä ei ole yhtiöiden vika vaan tämä on kaavoitusmonopolia käyttävän kunnan tähänastisen toimintamallin valuvika. Näin ei siis voi jatkua.

Maankäytön ja kaavoituksen lähtökohtina on avoimuus ja asukkaiden sekä maanomistajien kuuleminen ja osallistaminen. Näennäisesti ja lakipykälien mukaan tuskin valtuustoakaan

voidaan syyttää lain rikkomisesta mutta ei nykyistä käytäntöä voi mitenkään pitää modernina toimintatapana.

Nyt viimeistään siis strategiatyöhön on käytävä. Viestintä on tässä tilanteessa hoidettava äärimmäisen laadukkaasti. Sen on palveltava kuntalaisten, muiden maanomistajien (myös ”kesäasukkaiden”), yritysten ja yhteisöjen tiedonsaantitarpeita ja toteutettava sellaisia viestinnällisiä menetelmiä ja välineitä, että kaikki voivat hahmottaa, mitä Haapaveden kaupungissa on tapahtunut ja tapahtumassa maankäytön ja kaavoituksen osalta nyt ja tulevaisuudessa. Mielipiteitä on aidosti kuunneltava ja oltava aidosti vuorovaikutuksissa eri intressiryhmien kanssa.

Avoimuus ei ole riski vaan se on asioiden mahdollistaja ja taloudellisesti tuloksen tekemisen väline. En näe mitään syytä miksi siis Keson ja Hankilanmäen osalta kaavoitusta ei voitaisi pysäyttää / jättää lepäämään ja odottamaan kaupungissa käytävää kansalaiskeskustelua ja päättäjien sen pohjalta tehtäviä linjauksia. Puhumme kokonaisuudessaan Haapaveden tulevaisuudesta. Se on enemmän kuin 30-vuotiset maanvuokrasopimukset tuulipuistoille. Päätökset, joita nyt tehdään Haapaveden luonnon ja kauniin kunnan **yli** hätiköidysti, ovat ylisukupolvisia; vastuu on suuri. Haapaveden kaupunki voi vielä profiloitua uudelleen luontoa, kaupungin rikasta kulttuuri- ja sivistyshistoriaa sekä maakunnan kauneinta maisemaa arvostavaksi paikkakunnaksi, joka osaa sovittaa yhteen talouden ja asukkaiden hyvinvoinnin kestävästi.

Vastine:

1. Kaupungin strategiset linjaukset ja maankäytön kokonaisuohjaus on otettu huomioon kaavoituksen lähtökohdissa ja valmistelussa. Mielipide merkitään tältä osin tiedoksi.
2. Hankkeen yhteisvaikutukset on arvioitu YVA-menettelyn yhteydessä ja ne on esitetty kaavaselostuksessa. Mielipide merkitään tältä osin tiedoksi.
3. Vaikutusten arviointi kattaa hankkeen vaikutukset elinkeinoihin, ympäristöön ja maankäyttöön sovellettavien säännösten ja selvitysten mukaisesti. Mielipide merkitään tältä osin tiedoksi.
4. Osallisella on Alueidenkäyttölain 62 §:n mukaan mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. Kaavoituksen aikana järjestetään yleisötilaisuuksia, joista kuulutetaan ja ilmoitetaan lehdissä sekä kunnan verkkosivuilla. Mielipide merkitään tältä osin tiedoksi.